



**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 5 (7)
2026**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 5-son 2026 yil

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

5

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2026

MUNDARIJA

Minojiddinov A.A. Meva-sabzavot tarmog‘i korxonalarini boshqarishda tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish yo‘llari	8
Mirzayev A.T., Dilnozaxon M. O‘zbekistonda turizm marketingi samaradorligini baholash va uni takomillashtirishning integratsiyalashgan mexanizmi.....	12
Shavkatov A.Sh. O‘zbekistonda kichik biznes rivojlanishining institutsional va makroiqtisodiy asoslari.....	16
Махамаджанов М.М. Инновационная трансформация банковского сектора Узбекистана: общесистемные тенденции и финансовые результаты.....	20
Sativaldiyeva G.X. IFRS 16 “Ijara” xalqaro standartiga muvofiq ijara hisobidagi o‘zgarishlar.....	24
Ismailov X.M. Aloqa korxonalari moliyaviy barqarorligini ta‘minlash metodologiyasini takomillashtirish masalalari.....	28
Yusubov I.I. Mintaqada iqtisodiyotni barqarorlashtirishda raqamli xizmatlarning rivojlanishi.....	32
Saidaxmedov N.X. Paxta-to‘qimachilik klasterlari faoiyatini shakllanishi va rivojlanishining zamonaviy nazariyalari.....	35
Istamqulov D.Q., Danyarova F.B. Milliy iqtisodiyotga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishni takomillashtirish yo‘llari.....	40
Aipova I.I. Resurs samaradorligini baholashning nazariy usullari va ko‘rsatkichlari.....	43
Mirzaraximova A.A. Tijorat banklari tomonidan aloqa sohasini moliyalashtirish samaradorligini oshirish yo‘llari.....	49
Xalmirzaev A.A. Yer va suv resurslaridan samarali foydalanishda hududiy ixtisoslashuvning ahamiyati va iqtisodiy samaradorligi.....	53
Sidikov Z.A. Sirdaryo viloyatida sanoatlashtirish jarayonining hududiy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga ta‘siri.....	59
Usmanova N.Y. Raqamli iqtisodiyotda menejment qarorlarini qabul qilishda innovatsion texnologiyalarning roli.....	63
Ergashev R.X., Rajabaliyeva I.A. Transport-logistika infratuzilmasini raqamli texnologiyalar asosida rivojlantirish va uning samaradorligini oshirish.....	67
Raximova D.S. Barqaror restoran amaliyotlari: oziq-ovqat chiqindilarini kamaytirish va qayta ishlashning innovatsion yondashuvlari.....	70
Narzullayeva X.A. Investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishning xalqaro tajribalari.....	76
Muxitdinov Sh.Z. Kichik agrobiznes subyektlarida mahsulotlar eksportini rivojlantirishga ta‘sir etuvchi omillar.....	84
No‘monov O.O‘. Agrotadbirkorlik subyektlarining eksport salohiyatiga ta‘sir etuvchi makroiqtisodiy va mikroiqtisodiy omillarni kompleks baholash.....	88
Yeshimbetov U.X. O‘zbekistonda qishloq xo‘jaligini barqaror rivojlantirishda tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish.....	92
Raximova K.N. Tadbirkorlik sharoitida yashil biznesni tashkil etish va rivojlantirishining o‘ziga xos xususiyatlari	97
Хошимов П.З., Тўрахожайев Х.Х. Ислоний банкларнинг ишлаш тамойиллари ва ислон молия тизимининг Ўзбекистон иқтисодиётига таъбиқи.....	100
Sattarov R.A. An integrated methodological framework for evaluating and forecasting interregional economic cooperation: an input-output approach (evidence from Uzbekistan).....	107
Farmanov J.Z. Mintaqada asalarichilik ekotizimining tamoyillari va ekologik-geografik xususiyatlarini takomillashtirish	111
Qurbonov A.B. Janubiy iqtisodiy rayonda qishloq xo‘jaligi orxonlarining tarkibiy o‘zgarishi va agrar kooperatsiyani rivojlantirish yo‘nalishlari.....	114
Тоштемуров Т.Т. Ўзбекистонда кичик тадбиркорлик субъектлари фаолиятини кенгайтиришда солиқ механизмларида фойдаланиш масалалари.....	119
Arziyev M.A. O‘zbekiston iqtisodiyotini transformatsiyalash sharoitida oilaviy tadbirkorlikni rivjlantirishning ustuvor yo‘nalishlari.....	122
Maxkamova S.Sh. Ekologik innovatsiyalar orqali yerni oqilona boshqarishning tashkiliy va iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish.....	127
Olimova N.X. Yashil moliyalashtirishning rivojlanish tendensiyalari hamda hozirgi amaliyoti: milliy kontekst	137
Zaylobitdinova H.X. Davlat oliy ta‘lim muassasalarining tijorat faoliyatini samarali boshqarish strategiyalari.....	141
Komilov A.I. Evolution of the catering industry in the context of digital technologies.....	145

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 5-son 2026 yil

Sotvoldiyev N.N. Mamlakatimizda yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda mehnat bozoriga ta'sir etuvchi omillar.....	149
O'rinov A.A. Sanoat tarmoqlarining investitsion imkoniyatlarini barqarorlik indikatorlari asosida boshqarish mexanizmlari.....	154
Ahmadaliyeva R.A. O'zbekistonda xufyona iqtisodiyotga qarshi kurashish samaradorligi.....	158
Uzganbayeva D.T., Alimova Sh.F. The role of investment strategies in transforming small business entities into large corporate structures.....	162
Goziyev M.Sh., Abdufattoyeva M. Sun'iy intellekt asosida iqtisodiy qarorlar qabul qilish samaradorligini oshirish.....	167
Qobilov H., Uzganbayeva D.T. O'zbekiston iqtisodiyotida xususiy tadbirkorlikning ro'li: so'nggi yillardagi islohotlar sharoitida iqtisodiy o'sish va bandlikka qo'shayotgan hissi.....	170
Sotiboldiyeva R., Uzganbayeva D.T. O'zbekistonda xotin-qizlar tadbirkorligini rivojlantirishda moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining ahamiyati.....	174
Маматкулов З.Ш. Хизмат кўрсатиш фаолиятининг шакллантириш ва бошқаришда хориж тажрибаларидан самарали фойдаланишнинг инновацион йўналишлари.....	179
Shamsiddinov P., Uzganbayeva D.T. Iqtisodiyotning raqamlashtirishning afzaliklari va uning oqibatlari.....	185
Qosimov A.S. Jizzax viloyati mahallalarining qayta nomlanishi va demografik jarayonlar va iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlari.....	189
Qodirov A., Tulaganov E.J., Berdimurodov U.S. Inson kapitalini kapitalizatsiya qilish va samaradorligini oshirish.....	192
Saidkarimova M.I., Sobirov O.A. Sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish yo'llari.....	199
Saidova M.J. Sanoat transformatsiyasi sharoitida kichik biznes va tadbirkorlikning o'rni (Andijon viloyati misolida)	203
Юсупов А.С., Пардаев Х.Ф. Динамическое управление международным портфелем акций: механизмы ребалансировки и преимущества глобальной диверсификации в условиях волатильности валютных рынков.....	206
Burxonov J.X., Soliyev I.I. Mehnat bozorini tartibga solishda innovatsion yondashuvlarning xorij tajribasi tahlili.....	213
Xaitbaev J.O. Mintaqa iqtisodiyotini barqarorligini ta'minlashda suv resurslaridan foydalanishning ko'p omilli ekonometrik modellari.....	217
Saidov U.S. Kichik tadbirkorlik subyektlarida ekologik innovatsiyalarni rag'batlantirishning moliyaviy yo'nalishlari.....	221
Nurmaxanmadov N.B. Iqtisodiyotning ekologiyaga ta'sir moyilligining oshib borishi muammosi.....	224
Xudayberdiyev K. Davlat xaridlarida elektron platformalar faoliyatini optimallashtirishda sun'iy intellektga asoslangan moderatsiya mexanizmlarining roli.....	230
Xolxo'jayev E.G'. Davlat xaridini tashkil etishda elektron savdolardan foydalanish samaradorligi hamda imkoniyatlari tahlili.	234
Rustamova F.A. Qishloq joylarda tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy samaradorligini baholash va uni oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari.....	238
Ikromov A. Iqtisodiy jarayonlarni ekonometrik modellashtirishda integro-differensial tenglamalarning o'rni va ularni tadqiq etish.....	241
Sarimsakov B.R., Usmonov J.Q. Xorijiy mamlakatlarda inson kapitalidan qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishida samarali foydalanish tajribalari.....	245
Maraimov I.R. O'zbekistonda kambag'allikni kamaytirish va aholi turmush farovonligini oshirish.....	251
Yusupov Sh.B. Xorazm viloyatida sanoat korxonalarining iqtisodiy samaradorligini baholash va oshirish yo'llari: 2020–2025 yillar tahlili va 2030 yilga prognoz.....	256
Chintemirova D.Sh. Hududlar kesimida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatining rivojlanish tendensiyalari.....	260
Xusanova Z.R. Ayollar tadbirkorligini rivojlantirishning samaradorlik ko'rsatkichlari va unga ta'sir ko'rsatuvchi omillar.....	265
Tajiboyev S.O., Gulimboyev S.I. Moliyaviy siyosatning investitsiya muhitiga ta'siri.....	270
Tajiboyev S.O. G'aznachilikda to'lovlarni amalga oshirish.....	275
Xaydarov M., Baxtiyorov I. Innovatsion iqtisodiyot g'oyalari va ularni oliy ta'lim tizimi orqali qo'llashning nazariy asoslari.....	279
Ким Т.В., «Зарубежный опыт развития циркулярной экономики и её роль в формировании ресурсосберегающей модели экономического развития».....	286

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 5-son 2026 yil

Saydullayeva R.U. Analysis of financial efficiency and profitability in the green economy: the role of IAS and IFRS standards.....	292
Galatov A.A., Karimova G.A. O‘zbekistonda Islomiy moliyaviy xizmatlar ko‘rsatuvchi nobank tashkilotlar faoliyati va strategik boshqaruv tizimining tahlili.....	296
Tursunov F.U. Oliy ta’lim sifati monitoringini takomillashtirish mexanizmlarini rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari... ..	300
Yakhshiboev R.E. Retrieval-augmented generative AI for smart learning content.....	303
Ergashev S.A. Sanoat korxonalarini barqaror rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish: ilmiy-nazariy va amaliy asoslar.....	307
Абдуллаева Р.Ғ., Тажибаева Н.Ф. Ўзбекистон иқтисодиётида инвестицияларнинг устувор йўналишлари ва ривожланиш истиқболлари.....	311
Sayfullayev J. Why organizations struggle to implement green management practices: key barriers and practical solutions.....	316
Sirojiddinov K.I. Korxonaning raqobatbardoshligini baholash usullari.....	319
Ibraximov X.S. Mintaqalarda tadbirkorlik muhitini shakllantirishda kichik biznesni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning o‘rni va mexanizmlari.....	324
Tajibayev K.Q. Farg‘ona vodiysida kichik biznes sub’ektlari raqobatbardoshligini oshirishning metodologik asoslari.....	328
Abdulxakimov Z.T. Barqaror rivojlanish evolyusiyasi va tarkibiy qismlari masalalari.....	332
Pazilidinov M.M. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda xorijiy mamlakatlarning raqamlashtirish tajribasi.....	337
Жураева М.З., Ахмедов Р.М. Экосистема применения системного подхода в менеджменте транспортной инфраструктуры.....	341
Ахмедов Р.М. Основные требования к разработке системного подхода в менеджменте дорожного хозяйства Республики Узбекистан.....	348
Mamasiddiqova F.X. Qishloq xo‘jaligida mahallalar ixtisosligi: nazariy asoslar, regional tahlil va rivojlantirish istiqbollari.....	353
To‘rayev A.A. Mehnat bozorini texnologik transformatsiyalash sharoitida ishchi kuchi raqobatbardoshligini oshirish mexanizmlari.	358
Солиев И.И. Концептуальные основы институциональной автономии вузов в условиях модернизации системы образования Узбекистана.....	362
Xasanov S.Q. Sanoat korxonalarini rivojlantirishda modernizatsiya va klaster yondashuvining o‘rni.....	365
Murodov A. Aholining real pul daromadlarini va xarid qobiliyatini oshirishning nazariy asoslari.....	369
Карабаев Р.З. Искусственный интеллект в цифровой экономике Узбекистана.....	374
Rasulova Sh.A. Bozor iqtisodiyotida monopoliyaning mohiyati, shakllari va uning O‘zbekiston iqtisodiyotiga ta’siri.....	378
Salimov A.F., Rasulova Sh.A. Bozor muvozanati va unga ta’sir ko‘rsatuvchi omillar.....	381
Sattarova G.X. O‘zbekiston logistika bozorida yuk tashish xavflarini sug‘urta orqali kamaytirishning iqtisodiy samaradorligi.....	385
Муродхўжаева Ф.М. Маҳаллий саноатни шакллантиришда кластер ёндашуви ва 2030 йилгача трансформациянинг прогноз параметрлари (Наманган вилояти мисолида).....	389
Yoqubjonov R.R. Kichik biznes mahsulotlari raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion yondashuvlar.....	396
Nasritdinov B.X. Risklarni integral baholash kichik biznesda moslashuvchan boshqaruv tizimi asbobi sifatida	400
Abdurazzoqov H.A. O‘zbekistonda yashil iqtisodiyotga o‘tish jarayonining hozirgi holati va tendentsiyalari.....	406
Turgunov M.M., Soliyev I.I. Milliy innovatsion tizim samaradorligini oshirishning strategik yo‘nalishlari.....	411
Kuzimuratova D.M. O‘zbekiston Respublikasida tijorat banklarining investitsiya faoliyatini rivojlantirish va takomillashtirish.....	414
Soyibjonov I.S. Kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida rivojlantirish.....	419
Axmadjanov I.I. Shaharlar va shahar aglomeratsiyalari mintaqalar va mamlakatlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining drayveri.....	423
Odinayev G‘.J. Nogironligi bo‘lgan aholi qatlamini strategik sohalarda band qilish loyihalari.....	427
Abduvahobov V.B. Jinoiy daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashishning global standartlari va O‘zbekiston tajribasi: kompleks tahlil.....	430
Қўзиева Н.Н. Билвосита солиқларнинг шаклланиши ва ривожланиб бориши.....	435

G‘AZNACHILIKDA TO‘LOVLARNI AMALGA OSHIRISH

ПРОВЕДЕНИЕ ПЛАТЕЖЕЙ В КАЗНАЧЕЙСТВО

MAKING PAYMENTS IN THE TREASURY

Tajiboyev Suxbatillo Obidovich

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti

Iqtisodiyot nazariyasi kafedrasida katta o‘qituvchisi

Annotatsiya

Mazkur tezisdagi g‘aznachilik tizimi orqali to‘lovlarni amalga oshirish mexanizmi hamda davlat byudjeti ijrosida uning o‘rni tahlil qilinadi. To‘lov jarayonlarida yagona g‘azna hisobvarag‘i va shaxsiy g‘azna hisobvaraqlari asosida mablag‘larning maqsadli va shaffof sarflanishi yoritiladi. Shuningdek, elektron to‘lov tizimi, axborot tizimlari orqali to‘lovlarni raqamlashtirishning afzalliklari ko‘rib chiqiladi. Tadqiqotda byudjet mablag‘lari ustidan nazoratni kuchaytirish, inson omilini kamaytirish hamda davlat moliyasini boshqarish samaradorligini oshirish masalalariga alohida e‘tibor qaratilgan.

Kalit so‘zlar. G‘aznachilik, To‘lovlarni amalga oshirish, Davlat byudjeti ijrosi, Elektron to‘lov tizimi, Raqamlashtirish, Shaxsiy g‘azna hisobvarag‘i, Yagona g‘azna hisobvarag‘i.

В данном тезисе рассматривается механизм осуществления платежей через систему казначейства и его роль в исполнении государственного бюджета. Освещается применение, единого казначейского счета и персональных казначейских счетов в обеспечении целевого и прозрачного использования бюджетных средств. Особое внимание уделено развитию электронной платежной системы, информационной системы в условиях цифровизации. Также анализируются вопросы усиления контроля за бюджетными средствами и повышения эффективности управления государственными финансами.

Ключевые слова. Казначейство, Исполнение платежей, Исполнение государственного бюджета, Принцип нулевого баланса, Электронная платежная система, Личный казначейский счет, Единый казначейский счет.

This thesis examines the mechanism of payment execution within the treasury system and its role in the implementation of the state budget. The study highlights the single treasury account, and individual treasury accounts to ensure transparency and targeted use of public funds. Particular attention is paid to the development of the electronic payment system in the context of digitalization. The thesis also analyzes issues related to strengthening control over budget funds and improving the efficiency of public financial management.

Key words. Treasury, Payment execution, State budget execution, Zero balance principle, Digitalization, Personal treasury account, Single treasury account,

Bugungi kunda O‘zbekiston Respublikasida davlat byudjeti ijrosini ta‘minlashda g‘aznachilik tizimi markaziy o‘rin tutadi. To‘lovlarni tezkor, shaffof va xavfsiz amalga oshirish davlat moliyaviy boshqaruvi samaradorligini oshirishning asosiy omillaridan biridir. Shu bilan birga, raqamlashtirish jarayonlari, elektron to‘lov vositalarining joriy etilishi va markazlashgan g‘aznachilik axborot tizimlari yangi talablar va muammolarni keltirib chiqarmoqda. Ushbu tezisdagi g‘aznachilikda to‘lovlarni amalga oshirishning huquqiy va tashkil jihatlarini tahlil qilinib, takliflar ishlab chiqiladi.

Davlat moliyasini samarali boshqarishda g‘aznachilik tizimi muhim o‘rin tutadi. Ayniqsa, g‘aznachilikda to‘lovlarni amalga oshirish mexanizmi byudjet mablag‘larining maqsadli, shaffof va nazorat ostida sarflanishini ta‘minlaydi. Mazkur jarayonning nazariy asoslari va amaliy mexanizmlari

xorijiy iqtisodchi olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan bo‘lib, ularning ilmiy qarashlari zamonaviy g‘aznachilik tizimining shakllanishiga xizmat qilgan.

Richard Allen “Davlat xarajatlarini boshqarish” (Managing Public Expenditure) asarida g‘aznachilik tizimini davlat byudjeti ijrosining markaziy elementi sifatida ko‘rib chiqadi. Olimning ta’kidlashicha, to‘lovlarni g‘aznachilik orqali amalga oshirish byudjet intizomini mustahkamlaydi, pul oqimlari ustidan markazlashgan nazoratni ta’minlaydi va moliyaviy shaffoflikni oshiradi. Asarda yagona g‘azna hisobvarag‘i va to‘lovlarni real vaqt rejimida nazorat qilish mexanizmlariga alohida e’tibor qaratilgan [1].

Vito Tanzi “Rivojlanayotgan mamlakatlarda davlat moliyasi” (Public Finance in Developing Countries) asarida g‘aznachilikda to‘lovlarni amalga oshirishni fiskal barqarorlikni ta’minlovchi muhim vosita sifatida baholaydi. U markazlashgan to‘lov tizimi orqali davlat xarajatlarini optimallashtirish, korrupsiya xavfini kamaytirish va byudjet mablag‘laridan samarali foydalanish mumkinligini ilmiy asoslaydi. Tanzi, shuningdek, elektron va raqamli to‘lov tizimlarini joriy etish zarurligini ta’kidlaydi [2].

O‘zbekiston Respublikasida g‘aznachilik orqali to‘lovlarni amalga oshirish davlat budjeti ijrosining asosiy mexanizmi hisoblanib, quyidagi normativ-huquqiy hujjatlar bilan tartibga solinadi: O‘zbekiston Respublikasi Byudjet kodeksi Ushbu kodeks g‘aznachilik ijrosini batafsil tartibga solishda muhim rol o‘ynaydi. Ayrim moddalari g‘aznachilik bilan to‘g‘ridan to‘g‘ri aloqadorligi mavjud. Masalan, byudjet kodeksining 46-moddasi “Davlat maqsadli jamg‘armalari va byudjet tashkilotlarining byudjetdan tashqari jamg‘armalari g‘aznachilik ijrosi bilan qamrab olinishi” va 47-moddasida g‘aznachilik orqali to‘lovlarning asosiy tamoyillari ya’ni, shaffoflik, tezkorlik, nazorat haqida belgilangan [3].

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Davlat byudjetining g‘azna ijrosi tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori g‘aznachilik tizimining zamonaviy asosini qo‘ydi, shaxsiy g‘azna hisobvaraqlarini joriy etdi va to‘lovlarni markazlashgan nazoratga o‘tkazdi [4]. Mazkur qarorning asosiy maqsadi davlat byudjeti ijrosida g‘aznachilik tizimini takomillashtirish, byudjet mablag‘larining maqsadli, samarali va shaffof sarflanishini ta’minlash, shuningdek, moliyaviy intizomni kuchaytirishdan iboratdir. Qarorda davlat byudjeti mablag‘larini sarflash jarayonini markazlashtirilgan holda g‘aznachilik orqali amalga oshirish, to‘lovlar ustidan oldindan va joriy nazorat mexanizmlarini joriy etish vazifalari belgilangan.

G‘aznachilikka o‘tgandan keyin byudjetdan mablag‘ oluvchilarning xarajatlarini amalga oshirish to‘lov topshiriqnomalari asosida quyidagi talablarga asoslangan holda amalga oshiriladi:

- moliya organlarida ro‘yxatdan o‘tkazilgan xarajatlar smetalari va shtat jadvali o‘rniga tuzilgan kalkulyatsiyalari, hamda xarajatlarni amalga oshirish ruxsatnomalar asosida va byudjetdan mablag‘ oluvchilarning xarajatlarining tegishli guruhlar byudjet mablag‘lari qoldiqlarining summolari doirasida;

- agar to‘lov topshiriqnomasida ko‘rsatilgan summa moliya organida ro‘yxatdan o‘tkazilgan shartnomaga ko‘ra to‘lanadigan pul mablag‘lari summasidan oshmasa;

- tovar (ishlar, xizmatlar) yetkazib berilishini va byudjetdan mablag‘ oluvchining yetkazib beruvchidan qarzi mavjudligini tasdiqlaydigan hisobvara-qfakturalar yoki boshqa hujjatlar, shuningdek byudjetdan mablag‘ oluvchi zimmasiga yetkazib beruvchiga bo‘nak to‘lovini o‘tkazish majburiyatini yuklaydigan hujjatlar bo‘lganida;

- yetkazib beruvchining to‘lov topshiriqnomasida ko‘rsatilgan nomi va rekvizitlari yetkazib beruvchining shartnomada ko‘rsatilgan nomi va rekvizitlariga muvofiq bo‘lsa;

- to‘lov topshiriqnomasi “To‘lov maqsadi” ustunida byudjet tasnifining tegishli kodlari to‘g‘ri ko‘rsatilgan bo‘lsa.

G‘aznachilikning eng muhim jarayonlaridan biri bu to‘lov jarayoni sanaladi. U g‘aznachilikni o‘z funksiyalarini bajarishning to‘liqligini ta’minlaydi va quyidagi bosqichlari mavjud;

1. Byudjet tashkiloti tomonidan “E-xarid” yoki “E-byudjet” AT da to‘lov topshiriqnomasi shakllantirilishi

2. Elektron raqamli imzo (ERI) bilan tasdiqlanishi

3. Markaziy g‘aznachilik bo‘limiga yuborilishi

4. Ro‘yxatga olish va limitlar bo‘yicha nazorat
5. Bankka to‘lov topshiriqnomasi yuborilishi
6. Qaydnoma (vypiska) shakllantirilishi

O‘zbekiston Respublikasida konsolidatsiyalashgan byudjetning shakllanishi va ijrosi davlat moliyasini boshqarishda g‘aznachilik tizimining muhim o‘rnini namoyon etadi. Davlat byudjeti, davlat maqsadli jamg‘armalari hamda byudjetdan tashqari jamg‘armalar mablag‘larining ijrosi bevosita g‘aznachilik orqali amalga oshirilishi moliyaviy intizomni mustahkamlashga xizmat qiladi. G‘aznachilik mexanizmi byudjet mablag‘larining harakati ustidan markazlashgan nazoratni ta’minlab, ularning maqsadli va samarali sarflanishiga zamin yaratadi. Konsolidatsiyalashgan byudjet parametrlarining belgilanishi hamda o‘rta muddatli byudjet mo‘ljallari aynan g‘azna ijrosi tizimi orqali amaliyotga tatbiq etiladi. 1-jadvalda O‘zbekiston Respublikasi konsolidatsiyalashgan byudjetining jamlanma parametrlari hamda 2026-2027-yillarga byudjet prognozi keltirilgan.

1-jadval

2025-yil uchun O‘zbekiston Respublikasi konsolidatsiyalashgan byudjetining jamlanma parametrlari hamda 2026-2027-yillarga byudjet prognozlari [5]

mlrd so‘m

T/r	Ko‘rsatkichlar	2025-yil uchun prognoz	Byudjet mo‘ljallari:	
			2026-yil	2027-yil
I.	Konsolidatsiyalashgan byudjet daromadlari	430 989,9	496 453,9	564 993,0
1.	Davlat byudjeti daromadlari	308 546,9	353 767,3	406 065,5
2.	Davlat maqsadli jamg‘armalari daromadlari*	66 440,8	81 759,1	94 099,7
3.	O‘zbekiston Respublikasi Tiklanish va taraqqiyot jamg‘armasiga tushumlar	22 249,4	24 474,3	26 187,5
4.	Byudjet tashkilotlarining byudjetdan tashqari jamg‘armalariga tushumlar	33 752,9	36 453,1	38 640,3
II.	Konsolidatsiyalashgan byudjet xarajatlari	480 496,5	552 013,2	629 149,7
1.	Davlat byudjeti xarajatlari*	290 417,5	343 569,0	400 183,9
2.	Davlat maqsadli jamg‘armalari xarajatlari	117 192,0	129 491,8	143 270,5
3.	O‘zbekiston Respublikasi Tiklanish va taraqqiyot jamg‘armasi mablag‘larining sarflanishi	20 293,7	21 474,3	22 887,5
4.	Byudjet tashkilotlarining byudjetdan tashqari jamg‘armalari mablag‘larining sarflanishi	33 752,9	36 453,1	38 640,3
5.	Tashqi qarz hisobidan davlat dasturlariga xarajatlar	18 840,4	21 025,0	24 167,5
III.	Davlat maqsadli jamg‘armalariga transfertlar	54 362,6	52 152,6	53 566,4
IV.	Davlat byudjetiga transfertlar	10 480,0	10 400,0	10 400,0
V.	Konsolidatsiyalashgan byudjet saldosi (profitsit +, defitsit -)	-49 506,5	-55 559,3	-64 156,8
VI.	Davlat byudjeti va davlat maqsadli jamg‘armalari saldosi (profitsit +, defitsit -)	-32 621,8	-37 534,3	-43 289,3
VII.	Davlat qarzlarini so‘ndirish	46 083,9	50 013,7	58 64,2

1-jadvaldan ko‘rinib turibdiki 2027-yilda 2025-yilga nisbatan konsolidatsiyalashgan byudjet daromadlari 430 989,9 mlrd so‘mdan 564 993,0 mlrd so‘mga o‘sadi. Buning natijasida shu davrdagi xarajatlar 480 496,5 mlrd so‘mdan 629 149,7 mlrd so‘mga yetadi. Natijada byudjet defitsiti -49 506,5 mlrd so‘mdan -64 156,8 mlrd so‘mga chuqurlashadi. Bu holat davlat moliyasidagi yuklamaning

oshayotganini ko‘rsatadi va byudjet mablag‘larining samarali nazoratini, xususan, g‘aznachilik orqali to‘lovlar ustidan kuchli moliyaviy monitoringni taqozo etadi.

O‘zbekiston moliya tizimini rivojlantirish hozirgi kunning eng muhim vazifalaridan biri bo‘lib yangicha zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish va uning taklifini ilgari surish sanaladi. Xususan, barcha hududiy g‘aznachilik bo‘limlarini 100 % sun‘iy nazorat tizimi bilan ta‘minlash, “Mobil g‘aznachilik” ilovasini ishlab chiqishda natijada byudjet tashkilotlari rahbarlari uchun real vaqt rejimida to‘lovlarni tasdiqlash imkoniyati beriladi, to‘lov jarayoni yanada shaffof va tezkor amalga oshiriladi.

Xulosa qilib aytganda, g‘aznachilik tizimida to‘lovlarni amalga oshirish davlat byudjeti ijrosining muhim va ajralmas qismi hisoblanadi. Yagona g‘azna hisobvarag‘i va nol balans prinsipi asosida tashkil etilgan to‘lov mexanizmlari byudjet mablag‘laridan maqsadli, samarali va shaffof foydalanishni ta‘minlaydi. Elektron to‘lov tizimi, elektron raqamli imzo (ERI) hamda E-IJRO axborot tizimlarining joriy etilishi to‘lov jarayonlarida tezkorlikni oshirib, inson omili bilan bog‘liq xatoliklarni kamaytirmoqda. Shu bilan birga, raqamlashtirish jarayonlari byudjet mablag‘lari ustidan nazoratni kuchaytirish, moliyaviy intizomni mustahkamlash hamda davlat moliyasini boshqarish samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ushbu islohotlar “Raqamli O‘zbekiston-2030” strategiyasi doirasida davlat moliyasini zamonaviy va barqaror boshqarishga zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Byudjet kodeksi 26.12.2013-yilda qabul qilingan, O‘RQ-360-sonli Qonuni. <https://lex.uz/docs/-2304138>
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.02.2007-yildagi “Davlat byudjetining g‘azna ijrosi tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-594-sonli Qarori.
3. O‘zbekiston Respublikasining 24.12.2024-yildagi ”2025-yil uchun O‘zbekiston Respublikasining davlat byudjeti to‘g‘risida”gi O‘RQ-1011-sonli Qonuni
4. Allen, R. “Davlat xarajatlarini boshqarish” (Managing Public Expenditure). — Washington, D.C.: International Monetary Fund (IMF), 2004. 900 bet.
5. Tanzi, V. “Rivojlanayotgan mamlakatlarda davlat moliyasi” (Public Finance in Developing Countries). — Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 1991. 328 bet.